

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.462/2024/12.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr, a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente., bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. október 28.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Debreceni Törvényszék, 24.B.77/2022/123., ítélet,
tárgyalás, 2024. február 2.

Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.I.227/2024/16., ítélet,
nyilvános ülés, 2024. június 25.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Törvényszék 24.B.77/2022/123. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.I.227/2024/16. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Debreceni Törvényszék a 2024. február 2. napján meghozott 24.B.77/2022/123. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért őt mint különös visszaesőt – halmazati büntetésül – 3 év börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre, 500 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint, összesen 750.000 forint - pénzbüntetésre, 3 év gazdálkodó szerv általános vezetését ellátó tagja, illetve igazgatója, szervezetet igazgatóságának, vagy felügyelőbizottságának tagja, gazdasági társaság vezető tisztségviselője, felügyelőbizottságának tagja, illetve egyéni vállalkozói tevékenység foglalkozástól eltiltásra, valamint 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Kimondta, hogy az I. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Elrendelte a Debreceni Járásbíróság 37.B.616/2013/58. számú ítéletével kiszabott 2 év börtön fokozatú szabadságvesztés büntetés és a Debreceni Járásbíróság 71.Bpk.965/2018/2. számú végzésével kiszabott 1 év börtön fokozatú szabadságvesztés büntetés utólagos végrehajtását. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak átváltoztatásáról, továbbá a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2024. június 25. napján jogerős Bf.I.227/2024/16. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta. Kimondta, hogy a költségvetést károsító cselekménye a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősül; a szabadságvesztést 4 év 6 hónapra, a foglalkozástól eltiltás és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát egyaránt 5-5 évre súlyosította; megállapította, hogy a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén a helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[3] Az elsőfokú bíróság által megállapított, és a másodfokú bíróság által pontosított tényállás lényege szerint:

I. Az I. rendű terhelt az 1. számú Kft. képviselőjeként a II. rendű terhelt közreműködésével a ténylegesen a közösség területéről beszerzett áruk tekintetében belföldi illetőségű cég által 2012. év IV. negyedév, 2013. év I-III. negyedévek, valamint 2013. év X. hónap vonatkozásában kiállított valótlan tartalmú áfás számlákat fogadott be, és ezek áfatartalmát jogosulatlanul levonásba helyezte a cég vonatkozó időszaki áfabevallásaiban. Az I. rendű terhelt ezzel 309.094.000 forint vagyoni hátrányt okozott az állami költségvetésnek.

II/A. Az I. rendű terhelt mint a 2. számú Kft. ügyvezetését ténylegesen, a bejegyzés szerinti ügyvezetők meghatalmazása alapján ellátó személy a gazdasági társaság 2018. év I-III. negyedévi áfabevallásait valótlan tartalommal nyújtotta be az adóhatósághoz. Az I. rendű terhelt mint a 2. számú Kft. ügyvezetését ténylegesen, a bejegyzés szerinti ügyvezetők meghatalmazása alapján ellátó személy a kft. részéről 2018. év IV. negyedév, 2019. év I. és II. negyedévek tekintetében egyáltalán nem tett eleget áfabevallási kötelezettségének, és ilyen

módon elmulasztotta bevallani és megfizetni a társaság vonatkozó időszaki értékesítéseit terhelő áfát, és ezzel összességében 14.053.000 forint vagyoni hátrányt okozott az állami költségvetésnek.

II/B. Az I. rendű terhelt mint a 2. számú Kft. ügyvezetését ténylegesen, a bejegyzés szerinti ügyvezetők meghatalmazása alapján ellátó személy a kft. 2017. év vonatkozásában az adóhatósághoz 2018. december 10. napján benyújtott társasági adó bevallásában 22.881.000 forint adóalapot és 2.059.000 forint fizetendő adót vallott, majd az adóhatósághoz 2019. február 13. napján benyújtott önellenőrzési bevallásban adózás előtti eredményt csökkentő jogcímként 10 millió forint fejlesztési tartalékot tüntetett fel, ezzel összefüggésben 12.881.000 forint adóalapot és 1.159.000 forint fizetendő adót vallott. Az I. rendű terhelt ezzel az adófizetési kötelezettség összegét 900.000 forint összeggel jogosulatlanul csökkentette. A Debreceni Törvényszék 10.Fpk.388/2019/17. számú végzésével elrendelte a 2. számú Kft. felszámolását, amelynek kezdő időpontja 2020. február 19. napja volt. Az I. rendű terhelt a felszámolás alatt álló 2. számú Kft. tényleges vezetőjeként a felszámolást megelőzően igénybe vett 10 millió forint adóalap-kedvezmény után 900.000 forint társasági adókedvezmény bevallását és megfizetését a felszámolás kezdő napját megelőző napot követő 30 napon belül elmulasztotta, amellyel 900.000 forint vagyoni hátrányt okozott az állami költségvetésnek. A II/A. és II/B. tényállásban írtak szerinti, a 2. számú Kft. vonatkozásában áfa és társasági adónemben okozott vagyoni hátrány összege 14.953.000 forint. Az I. rendű terhelt az I., II/A. és II/B. tényállás szerinti cselekményével az állami költségvetésnek összesen 324.047.000 forint vagyoni hátrányt okozott.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt egyrészt eljárási szabálysértés miatt a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára, másrészt anyagi jogi szabálysértés miatt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és az (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottnan a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése és a bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[5] Kifejtette, hogy hibás a másodfokú bíróság azon megállapítása, amely szerint relatív eljárási szabálysértésnek minősül az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság az előtte B.142/2023. számon indult büntetőügyet oly módon egyesítette az előtte 24.B.77/2022. számon – már tárgyalási szakban – folyamatban lévő ügghöz az utóbb érkezett ügyben előzetesen nem, később az egyesítést követően pedig szabálytalanul tartott előkészítő ülést. Kifogásolta, hogy sérült az I. rendű terhelt tisztességes eljáráshoz való joga, mert az egyesített ügyben nem volt lehetősége beismerő vallomás tételére, ezért az egyesítés következtében kedvezőtlenebb helyzetbe került.

[6] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság további eljárási szabálysértéseket vétett, amelyek a jegyzőkönyvezésre, az I. rendű terhelt figyelmeztetésére, a tárgyalás megnyitására, megkezdésére, a terhelti kihallgatására, valamint a szakértőre vonatkozóak, emellett nem tett eleget indokolási kötelezettségének sem. Álláspontja szerint az ítélet tábla ítélete ellentmondásos, iratellenes, a másodfokú bíróság az általa feltárt eljárási szabálysértéseket figyelmen kívül hagyta.

[7] Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság egyik tagja elfogult volt, mert a házastársa a Vármegyei Főügyészség csoportvezető ügyésze, aki az I. rendű terhelttel szemben korábban folyamatban volt ügyben vádat emelt.

[8] Kifejtette, hogy a bíróság tévesen állapította meg, hogy az I. rendű terhelt különös visszaeső, mert az e minőséget megalapozó elítélésre később került sor, mint a társasági adó

bevallás tekintetében történt elkövetésre. Másrészt visszaesői magatartást csak szándékos elkövetés alapozhat meg, márpedig a bevallások benyújtásának elmaradása nem az I. rendű terhelt szándéka szerint történt, az a vele megromlott viszonyban lévő könyvelő magatartásának róható fel, aki a bevallásokat szándékosan nem nyújtotta be. A másodfokú bíróság szerint az I. rendű terhelt a terhére rótt cselekményt eshetőleg szándékkal követte el, ami nem alapozza meg a visszaesői minősítést, az I. rendű terhelt részéről eshetőleg szándék sem állapítható meg.

[9] Hivatkozott arra, hogy az I. rendű terhelt a cég ügyeiben a felszámolásra tekintettel részt venni már nem tudott, a felszámolás kezdő időpontját követően bevallást sem tehetett. Erre azért sem volt módja, mert a könyvelési anyagot az adóhatóság lefoglalta.

[10] Mindezek alapján a támadott határozatok hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

[11] A Legfőbb Ügyészség BF.1443/2024/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.

[12] Álláspontja szerint a bíró esetében kizárási ok nem áll fenn, a bíró elfogultságát igazoló konkrét tény az indítványozó nem közölte.

[13] Kifejtette továbbá, hogy az I. rendű terhelt mind az I., mind a II. tényállási pontban terhére rótt cselekményeket tudatosan, rendszeres haszonszerzés végett követte el. Az általa vezetett cégek számára hasznot az adóelkerülő magatartással csak oly módon tudott szerezni, hogy a haszonnak megfelelő összegű vagyoni hátrányt okozott az állami költségvetésnek, ezért a terhére rótt cselekményt egyenes, nem pedig az alapügyben eljáró bíróságok által megállapítottak szerinti eshetőleg szándékkal követte el. A költségvetési csalás elkövetése esetén az eshetőleg szándékkal történő elkövetés nem értelmezhető.

[14] Szerinte az I. rendű terhelt védője által a felülvizsgálatban továbbiakban hivatkozottak – mint a különös visszaesői minőség kifogásolása, az egyéb eljárási szabálysértésekre történő hivatkozás, az I. rendű terhelt cselekvőségét illetően a jogerős ítéletben megállapított tényállással ellentétes tények állítása – törvényben kizárt.

[15] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Debreceni Törvényszék 24.B.77/2022/123. számú ítéletét és a Debreceni Ítéltábla Bf.I.227/2024/16. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[16] A Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében az I. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványt változatlanul fenntartotta. Hivatkozott a Kúria Bhar.III.736/2022/25. számú határozatára, amely szerint jelentősége van a felelősségre vonás, ekként a büntetéskiszabás szempontjából a vádlott társadalomra veszélyességén túlmenően annak, hogy elkövetői minősége a cselekményre tekintettel különös visszaeső. Sérelmezte az I. rendű terhelt különös visszaesői elkövetői minőségének megállapítását. A felülvizsgálati indítványában írtakat lényegében megismételve továbbra is a támadott határozat hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

[17] A Legfőbb Ügyészség az I. rendű terhelt védőjének észrevételei alapján a BF.1443/2024/4. számú nyilatkozatában a BF.1443/2024/2. számú indítványában írtakat változtatás nélkül fenntartotta.

III.

[18] Az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[19] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

[20] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[21] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.

[22] A Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[23] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében [vagy 607. § (1) bekezdés b) pontjában] meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[24] A felülvizsgálati indítvány hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság határozatának meghozatalában kizárt bíró vett részt, mivel az első fokon eljáró bíróság tagja volt egy gazdasági bíró, akinek házastársa a Vármegyei Főügyészség csoportvezető ügyésze.

[25] A Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés vizsgálatakor abból kell kiindulni, hogy van-e olyan törvényi rendelkezés, amely alapján az ügyben eljáró bírót kizártnak kell tekinteni.

[26] A bíró kizárására vonatkozó okokat a Be. 14. §-a sorolja fel. Törvény szerint kizárt a bíró, ha vele szemben valamely objektív, konkrét kizárási ok áll fenn [Be. 14. § (1) bekezdés a)-d) pont, (3) bekezdés és (4) bekezdés].

[27] Kétségtelen, hogy a Be. 14. § (1) bekezdése szerint bíróként nem járhat el a) aki az ügyben ügyésként vagy a nyomozó hatóság tagjaként járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró ügyésznek vagy a nyomozó hatóság tagjának a hozzátartozója, b) aki az ügyben terheltként, bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyként, védőként, sértettként, vagyoni érdekeltként, feljelentőként vagy e személyek segítőjeként vesz vagy vett részt, valamint e személyek hozzátartozója, c) aki az ügyben tanúként, szakértőként, vagy szaktanácsadóként vesz vagy vett részt, d) aki az ügygel összefüggésben titkos információgyűjtés engedélyezéséről döntött, tekintet nélkül arra, hogy az így szerzett adatokat a büntetőeljárásban felhasználták-e, e) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

[28] A Debreceni Törvényszék bírója vonatkozásában objektív kizárási ok tehát nem merül fel, ebből következően a Be. 14. § (1) bekezdés a)-d) pontja, (3) és (4) bekezdése szerinti kizárási ok jelen ügyben nem valósult meg.

[29] Mindazonáltal a Kúria vizsgálta, hogy az ügyben fennáll-e a Be. 14. §-ban írt (más) kizáró ok.

[30] A védő által hivatkozottak nem alkalmasak a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott kizárássra sem.

[31] Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) számú AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt

elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány is. A hatályos Be. tartalmilag azonos szabályozása alapján tehát felülvizsgálatnak ez okból továbbra is helye van.

[32] Ahogy azonban az Alkotmánybíróság említett határozata indokolásának [46] bekezdése is rámutat, az elfogultsági kifogás felülvizsgálat keretében is csak a kizárásra vonatkozó egyéb szabályok szerint érvényesíthető.

[33] Azon törvényi feltételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható, csak az adott ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, és csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bírók pártatlansága iránt észszerű (megalapozott) kételyt ébresztetni alkalmasak (EBH 2014.B.4.II.).

[34] Kétségtelen, hogy az első fokon eljáró bíróság tagja volt a gazdasági bíró, akinek házastársa a Vármegyei Főügyészség csoportvezető ügyésze.

[35] A rendelkezésre álló adatok szerint ugyanakkor a bíró házastársa az ügyben nem járt el. Önmagában az a körülmény pedig, hogy a házastárs a Vármegyei Főügyészség ügyésze nyilvánvalóan nem eredményezi azt, hogy a bíró jelen ügyben elfogult lett volna. Az indítványozó más, nevezett bíró elfogultságára vonatkozó konkrét tény vagy körülményt nem jelölt meg.

[36] Ugyancsak nem alapozza meg a tanács tagjának elfogultságát, hogy a házastársa az I. rendű terheltet érintő, a Debreceni Törvényszék 2018. november 30. napján kelt, 2020. február 27. napján jogerős 26.B.90/2016/150. számú ítéletével befejezett – a jelen ügytől különböző – ügyben évekkal korábban ügyészként eljár.

[37] A Kúria megjegyzi, hogy az eljárás során az I. rendű terhelt védelmét az alapügyben ellátó ügyvéd számára mindvégig ismert volt a bírói tanács összetétele, aki elfogultsági kifogást az eljárás jogerős befejezéséig nem jelentett be.

[38] Mindezek alapján nem kétséges, hogy az I. rendű terhelt védője által hivatkozott, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok nem valósult meg.

[39] Az indítványozó kifogásolta, hogy az eljáró bíróság az I. rendű terhelt bűnösségét a II. tényállási pont vonatkozásában törvénysértően állapította meg.

[40] Kétségtelen, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

[41] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] megállapította.

[42] A Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerint, aki a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában más tévedésbe ejt, tévedésben tart, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, a valós tény elhallgatja, és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz, költségvetési csalást követ el.

[43] Felülvizsgálatban a felülbírálatnak egyaránt tárgya a tényállásszerűség és a bűnösség kérdése.

[44] A tényállásszerűség az ügynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az ügynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami a büntetőtörvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismerv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.

[45] Az indítvány valójában a megállapított tényekből való jogkövetkeztetés helyességét vitatja. Ennek kapcsán a Kúria rámutat a következőkre.

[46] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ügynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[47] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[48] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[49] A Kúria gyakorlata következetes abban, hogy a felülvizsgálatban irányadó tényálláshoz tartoznak mindazon történeti tények, amelyeket az ítéletben megállapítottak, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán nem a történeti tényállásban kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében.

[50] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a következőket:

A 2017. április 1. és 2021. április 15. napja közötti időszakban a társaság tulajdonosai és képviselőre jogosult ügyvezetői az 1. és a 2. számú tanú volt, azonban a 2. számú Kft. cégneve alatt az üzletszerű gazdasági tevékenységet a valóságban meghatalmazás alapján az I. rendű terhelt folytatta. Az I. rendű terhelt rendelkezett a társaság pénzforgalmi számlája felett, ő gazdálkodott a társaság bevételeivel, tartotta a kapcsolatot a megrendelőkkel és a könyvelővel is. {Debreceni Törvényszék 24.B.77/2022/123. számú ítélet [28] bekezdés}.

[51] A másodfokú bíróság ítélete indokolásában rögzítette azt is, hogy a 2. számú Kft. nevében a vád tárgyává tett teljes időszakban az I. rendű terhelt járt el mind a konkrét üzleti kapcsolatok bonyolítása, mind a könyvvizsgálattal, s így az adóbevallási kötelezettségek teljesítésével összefüggésben, a cég konkrét és tevékeny irányítása minden tekintetben a személyéhez köthető {Debreceni Ítéltábla Bf.I.227/2024/16. számú ítélet [26] bekezdés}.

[52] Mindez teljes összhangot mutat az elsőfokú bíróság ítéletében szereplő azon okfejtéssel, amely szerint a 2. számú tanú a céget jelképes összegért vásárolta meg az I. rendű terhelttől, míg az 1. számú tanú kezdetben szeretett volna részt vállalni a cégben, de végül a társaság életébe nem folyt bele. Az I. rendű terhelt őt nem tájékoztatta, akkor szerzett információt a cég gazdasági tevékenységéről, amikor a NAV elkezdte a vizsgálatot {Debreceni Törvényszék 24.B.77/2022/123. számú ítélet [82] bekezdés}.

[53] A Kúria rögzíti, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:22. § (3) bekezdése szerint a vezető tisztségviselő ügyvezetési feladatait személyesen köteles ellátni. Ekként a gazdasági társaság ügyvezetésére általános meghatalmazás nem adható.

[54] Az adócsalás (kötségvetési csalás) tettese csak olyan személy lehet, akinek kötelessége az adó bevallása, megfizetése, és ennek kapcsán a hatóságot megtéveszti. Azonban a bűncselekményt közvetett tettes is elkövetheti (BH 2013.200.).

[55] Jelen ügyben olyan adatot a határozatok nem tartalmaznak, amely szerint a társaság bejegyzett vezető tisztségviselői az I. rendű terhelt tevékenységét érintően tudomással bírtak volna.

[56] A költségvetési csalás büntette csak szándékos – egyenes vagy eshetőleges szándékkal megvalósított – elkövetés esetén büntetendő. Az elkövetőnek tisztában kell lennie azzal, hogy az adott tény (adat) az adókötelezettség megállapítása szempontjából jelentős, miként azzal is, hogy amennyiben ezt az adatot az adóhatóság előtt valótlanul adja elő vagy elhallgatja, azzal az adóbevétel összegét csökkentheti. Az adócsalás nem célzatos bűncselekmény, ezért az I. rendű terhelt eshetőleges szándéka is tényállásszerű.

[57] A közvetett tettes az, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását e cselekményért gyermekkor, kóros elmeállapot, kényszer vagy fenyegetés miatt nem büntethető, illetve tévedésben levő személy felhasználásával valósítja meg [Btk. 13. § (2) bekezdés].

[58] A közvetett tettesség lényege, hogy a tettes egy másik személyt használ fel „eszközként”, aki a szándékos bűncselekmény tárgyi tényállási elemeit megvalósítja, azonban e szándékos bűncselekmény miatt azért nem vonható felelősségre, mert nála hiányoznak az elkövetővé váláshoz szükséges alanyi feltételek (BH 2018.216.). Közvetett tettességről van szó akkor is, ha a felhasznált személy tévedésben van [Btk. 20. § (1) bekezdés]. Ilyenkor a közvetett tettes a más személy tévedésének kihasználásával követi el a bűncselekményt.

[59] Közvetett tettes tehát az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását más – büntetőjogi felelősségre nem vonható – személyt felhasználva valósítja meg.

[60] Az irányadó tényállás alapján a tévedésben lévő személy annak tudatában, hogy az valós, tette meg az adóhatóság felé a valótlan tartalmú nyilatkozatokat, ekként az általa tévedésben megvalósított költségvetési csalásért nem ő, hanem a tévedés okozója, tehát az I. rendű terhelt mint közvetett tettes tartozik felelősséggel.

[61] Az irányadó tényállásból kitűnően nem alapos azon védői hivatkozás, mely szerint az I. rendű terhelt a terhére rótt cselekményt nem szándékosan valósította meg, illetve, hogy a bevallások tekintetében a társaság könyvelője a felelős.

[62] Az irányadó tényállásból kitűnően:

Az I. rendű terhelt az 1. számú Kft. képviselőjeként a II. rendű terhelt közreműködésével a ténylegesen a közösség területéről beszerzett áruk tekintetében belföldi illetőségű cég által 2012. év IV. negyedév, 2013. év I-III. negyedévek, valamint 2013. év 10. hónap vonatkozásában kiállított valótlan tartalmú áfás számlákat fogadott be, és ezek áfatartalmát jogosulatlanul levonásba helyezte a cég vonatkozó időszaki áfabevallásaiban. Az I. rendű terhelt ezzel 309.094.000 forint vagyoni hátrányt okozott az állami költségvetésnek, amelyből a II. rendű terhelt megfizetett utólag 80 millió forintot, így az okozott vagyoni hátrány ezen összeg erejéig részben megtérült (I. tényállási pont).

Az I. rendű terhelt mint a 2. számú Kft. ügyvezetését ténylegesen, a bejegyzés szerinti ügyvezetők meghatalmazása alapján ellátó személy a Kft. 2018. év I-III. negyedévi áfabevallásait valótlan tartalommal nyújtotta be az adóhatósághoz, az azonban 2018. év I-II. negyedévek tekintetében nem állapítható meg, hogy a bevallásokban szerepeltetett átvihető követelések milyen könyvelésen alapultak, így az sem állapítható meg, hogy az állami költségvetést vagyoni hátrány érte a cselekmény következtében. 2018. év III. negyedév tekintetében pedig az állami költségvetést vagyoni hátrány nem érte (II/A. tényállási pont).

Az I. rendű terhelt mint a 2. számú Kft. ügyvezetését ténylegesen, a bejegyzés szerinti ügyvezetők meghatalmazása alapján ellátó személy a kft. részéről 2018. év IV. negyedév, 2019. év I. és II. negyedévek tekintetében egyáltalán nem tett eleget áfabevallási

kötelezettségének, és ilyen módon elmulasztotta bevallani és megfizetni a kft. vonatkozó időszaki értékesítéseit terhelő áfát. Az I. rendű terhelt ezzel összességében 14.053.000 forint vagyoni hátrányt okozott az állami költségvetésnek. Az I. rendű terhelt e cselekményt a nem teljesítésből eredő következményekbe belenyugodva követte el. Az I. rendű terhelt ilyen módon értelemszerűen adólevonási jogot sem gyakorolt {Debreceni Ítéltábla Bf.I.227/2024/16. számú ítélet indokolásának [36] bekezdése} (II/A. tényállási pont).

Továbbá az I. rendű terhelt mint a 2. számú Kft. ügyvezetését ténylegesen, a bejegyzés szerinti ügyvezetők meghatalmazása alapján ellátó személy a kft. 2017. év vonatkozásában az adóhatósághoz 2018. december 10. napján benyújtott társasági adó bevallásában 22.881.000 forint adóalapot és 2.059.000 forint fizetendő adót vallott, majd az adóhatósághoz 2019. február 13. napján benyújtott önellenőrzési bevallásban adózás előtti eredményt csökkentő jogcímként 10 millió forint fejlesztési tartalékot tüntetett fel, ezzel összefüggésben 12.881.000 forint adóalapot és 1.159.000 forint fizetendő adót vallott. Az I. rendű terhelt ezzel az adófizetési kötelezettség összegét 900.000 forint összeggel jogosulatlanul csökkentette. Az I. rendű terhelt ezen önellenőrzési bevallással az adóalap és a fizetendő adó tekintetében egyező tartalmú társasági adó bevallást nyújtott be az adóhatósághoz 2019. március 22. napján, amelyet az adóhatóság hibernált. A Debreceni Törvényszék 10.Fpk.388/2019/17. számú végzésével elrendelte a 2. számú Kft. felszámolását. A felszámolás kezdő időpontja 2020. február 19. napja volt. Az I. rendű terhelt a felszámolás alatt álló 2. számú Kft. tényleges vezetőjeként a felszámolást megelőzően igénybe vett 10 millió forint adóalap kedvezmény után 900.000 forint társasági adókedvezmény bevallását és megfizetését a felszámolás kezdő napját megelőző napot követő 30 napon belül elmulasztotta, amellyel 900.000 forint vagyoni hátrányt okozott az állami költségvetésnek (II/B. tényállási pont).

Az I. rendű terhelt a fenti, az I. és II. tényállási pontok szerinti cselekményekkel az állami költségvetésnek összesen 324.047.000 forint vagyoni hátrányt okozott, amelyből megtérült 80 millió forint.

[63] Amint arra az ügyészség átiratában helyesen utalt az I. rendű terhelt mind az I., mind a II. tényállási pontban terhére rótt cselekményeket tudatosan, rendszeres haszonszerzés végett követte el. Az általa vezetett cégek számára hasznot az adóelkerülő magatartással csak oly módon tudott szerezni, hogy a haszonnak megfelelő összegű vagyoni hátrányt okozott az állami költségvetésnek.

[64] Mindezek alapján nem sértett törvényt a bíróság, amikor az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét a költségvetési csalás büntetében megállapította, helyes az alkalmazandó törvény megválasztása is [Btk. 396. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] azzal, hogy azt az I. rendű terhelt mint a Btk. 13. § (2) bekezdése szerinti közvetett tettes követte el.

[65] A felülvizsgálati indítvány kifogásolta az I. rendű terhelt különös visszaesői minőségének megállapítását.

[66] A visszaesés téves megállapítása – nem a bűncselekmény törvénysértő minősítésének a megállapítását eredményezheti, hanem – valójában a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja alapján a Btk. más szabálya megsértésének körébe tartozó, ami abban az esetben képez felülvizsgálati okot, amennyiben egyúttal törvénysértő büntetés kiszabásához vezetett.

[67] A Kúria rámutat, hogy a II/B. tényállással összefüggésben a törvényszék ítéletének [104] bekezdése helytálló okfejtést tartalmaz.

[68] A jelen ügyben érintett gazdasági társaság felszámolásának kezdő időpontja 2020. február 19. napja volt, az I. rendű terhelt a vonatkozó adóbevallás benyújtására irányuló

kötelezettség teljesítését 2020. március 19. napjáig tehette volna meg, azonban a rendelkezésre álló 30 napon belül elmulasztotta. A – szándékos, mulasztásos – bűncselekmény ezért 2020. március 20. napján vált befejezetté.

[69] Ehhez képest a Debreceni Törvényszék – a Debreceni Ítéltábla Bf.III.227/2019/39. számú határozatával – 2020. február 27. napján jogerős 26.B.90/2016/150. számú ítéletében adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt 2 év börtönbüntetésre ítélte.

[70] Ennélfogva az I. rendű terhelt cselekményét a határozott ideig tartó, végrehajtandó szabadságvesztésre ítélet után, a végrehajtás befejezése vagy végrehajthatóság megszűnése előtt követte el.

[71] A Btk. 459. § 31. pontja értelmében visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el;

[72] A fenti jogszabályhely a) pontja szerint különös visszaeső az a visszaeső, aki mindkét alkalommal ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekményt követ el.

[73] Jelen esetben tehát nem tévedett az eljáró bíróság az I. rendű terhelt különös visszaesői minőségének megállapítása során.

[74] Emellett a Kúria rámutat a következőkre is.

[75] A különös (és többszörös) visszaesővel szemben az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa a szabadságvesztés esetén a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a 25 évet [Btk. 89. § (1) bekezdés].

[76] A különös visszaesőkénti elkövetés az eljárás tárgyát képező bűncselekmény jogi minősítésének nem része, ebből következően nem érinti a bűncselekmény minősítésének törvényességét, ha a bíróság a Btk. 459. § (1) bekezdés 31. a) pontja szerinti feltételek fennállásának hiányában állapítja meg, hogy a terhelt különös visszaesőként követte el a terhére rótt cselekményeket.

[77] Amint a Kúria arra már utalt, a különös visszaesőkénti elkövetés esetleges téves megállapítása miatt felülvizsgálatnak kizárólag akkor van helye, ha ennek folytán a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetés kiszabására került sor. A különös visszaesés téves megállapítása tehát önmagában nem feltétlenül eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, amennyiben az adott tényálláshoz rendelt törvényi büntetési tételkeret felső határát nem haladja meg.

[78] Jelen ügyben az előzőekben kifejtettek szerint adócsalás büntette miatt marasztalt, ekként különös visszaeső I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmények közül a legsúlyosabban minősülő költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (5) bekezdés b) pont] öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[79] A különös (és a többszörös) visszaesővel szemben az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a felével emelkedik.

[80] A halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények büntetési tételei közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni. Ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát.

[81] Amennyiben a kiszabott büntetés a különös visszaesőre irányadó tételkeretet emelő anyagi jogi rendelkezés nélkül is törvényesen kiszabható, úgy ez alapján felülvizsgálati indítvány nem terjeszthető elő.

[82] Jelen ügyben az I. rendű terhelttel szemben 4 év 6 hónap – az ötéves törvényi minimum alatti, az enyhítő szakasz alkalmazásával – jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetés a különös visszaesői minőség figyelmen kívül hagyásával meghatározott tételkereten belüli, így törvénysértő büntetésnek semmiképp nem tekinthető.

[83] Az indítvány az eljárási szabálysértések körében kifogásolta az ügyek egyesítését, és az előkészítő ülés mikénti megtartását.

[84] Kétségtelen, hogy a jelen ügyben az elsőfokú bíróság a Hajdú-Bihar Vármegyei Főügyészség 2023. március 30. napján kelt B.806/2022/7. számú vádirata alapján az előtte B.142/2023. számon indult büntetőügyet oly módon egyesítette a Hajdú-Bihar Vármegyei Főügyészség 2022. február 8. napján kelt B.83/2021/10. számú vádirata alapján előtte 24.B.77/2022. számon már tárgyalási szakban folyamatban lévő büntetőügyhöz, hogy az utóbb érkezett ügyben előzetesen nem tartott előkészítő ülést, majd az egyesítést követően tartott előkészítő ülésre szabálytalanul került sor.

[85] Ugyanakkor jelen ügyben az egyesített ügy és azon ügy tárgya, amelyhez az egyesítés történt törvényi egységet képez, ekként az ügyek egyesítése a bíróság részéről nem lehetőség, hanem kötelezettség volt. Nem kétséges, hogy a már tárgyalási szakban lévő ügyhöz történt egyesítést követően az egyesített ügyben előkészítő ülést tartani nem szükséges, ám ez a – relatív eljárási szabálysértésnek minősülő – körülmény nem változtat azon, hogy büntetőügyek egyesítése felülvizsgálat alapja nem lehet (Kúria Bfv.I.1092/2015/5., BH 2016.74.II.).

[86] Az előkészítő ülés megtartását illetően a Kúria a másodfokú bíróság jogi álláspontjával mindenben egyetértett {Debreceni Ítéltábla Bf.I.227/2024/16. számú ítélet [15]-[16] bekezdés}.

[87] Megjegyzi a Kúria, hogy a terheltnek a büntetőeljárás teljes tartama alatt lehetősége van a terhére rótt cselekmény vonatkozásában bűnösségre is kiterjedően beismerni, ekként az I. rendű terhelt ezen joga nem sérült.

[88] Az indítványozó kifogásolta, hogy a bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének.

[89] A Kúria e körben rámutat, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális, hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi immár relatív eljárási szabálysértés körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont].

[90] Az ügyek egyesítése, az indokolási kötelezettség – amint a felülvizsgálati indítványban hivatkozott jegyzőkönyvezés, figyelmeztetés, a tárgyalási vezetésével összefüggő előírások – nem szerepelnek a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt, a Be. 607. § (1) bekezdés b) pontjában, illetve a Be. 608. § (1) bekezdésében taxatív felsorolt eljárási szabálysértések között, így ezek megsértése – még valóságuk esetén – sem jelentek felülvizsgálati okot.

[91] Az indítványozó sérelmezte, hogy a bíróság nem értékelte megfelelően a rendelkezésre álló bizonyítékokat.

[92] Amint arra a Kúria már utalt a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[93] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[94] Az I. rendű terhelt védője valójában a bizonyítékok mikénti értékelésén keresztül a jogerős ítéleti tényállást támadta akkor, amikor arra hivatkozott, hogy a II. tényállási pontban írt cselekmények vonatkozásában az I. rendű terhelt önhibáján kívül nem tett eleget bevallási kötelezettségének, mert a mulasztás nem neki, hanem a könyvelőnek volt felróható. Az indítványozó e körben a bizonyítékok nem megfelelő értékelését, mérlegelését kifogásolta, ily módon valójában tényálláson kívüli körülményekre hivatkozással eltérő tényállás megállapítását szorgalmazta. Erre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.

[95] Ekként a Kúria az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[96] *A döntés elvi tartalma*

1. A közvetett tettesség lényege, hogy a tettes egy másik személyt használ fel „eszközként”, aki a szándékos bűncselekmény tárgyi tényállási elemeit megvalósítja, azonban e szándékos bűncselekmény miatt azért nem vonható felelősségre, mert nála hiányoznak az elkövetővé váláshoz szükséges alanyi feltételek.

2. A visszaesés téves megállapítása – nem a bűncselekmény törvénysértő minősítésének a megállapítását eredményezheti, hanem – valójában a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja alapján a Btk. más szabálya megsértésének körébe tartozó, ami abban az esetben képez felülvizsgálati okot, amennyiben egyúttal törvénysértő büntetés kiszabásához vezetett.

IV.

[97] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[98] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. október 28.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

Kúria
3.Bfv.1.462/2024/12-I.

13

A kiadmány hitelül:
bírósági ügyintéző